

Idrettens verdiskaping og betydning i Viken-fylkene

Gjennomført på oppdrag for Viken idrettskrets

oslo**economics**

Tittel: Idrettens verdiskaping og betydning i Viken-fylkene

Utarbeidet av: Oslo Economics

Oppdragsgiver: Viken idrettskrets

Publisert: April 2025

Rapportnummer: 2025-3

Kontaktperson: Marit Svensgaard / Partner

E-post: msv@osloeconomics.no

Tel: +47 982 63 985

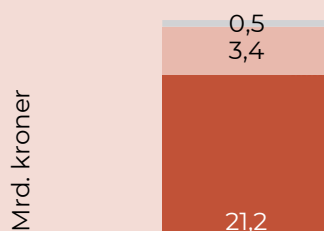
Foto/illustrasjon forside: iStock: Suwaree Tangbovornpichet

Innhold

Sammendrag	4
1. Utredningens bakgrunn, formål og innretning	5
1.1 Idretten som kilde til økonomisk aktivitet	5
1.2 Behov for kunnskap om idrettens betydning i Viken-fylkene	5
1.3 Metode og innretning	5
2. Om Viken idrettskrets	7
2.1 Organisering	7
2.2 Oppgaver og formål	8
3. Idrettens bidrag til sysselsetting og verdiskaping	9
3.1 Samlet bidrag til verdiskaping	9
3.2 Drift av idrettslagene	10
3.3 Bygging av idrettsanlegg	12
3.4 Verdiskaping i sportsbransjen	14
3.5 Verdiskaping i lokalt næringsliv som følger av idrettsarrangement	16
3.6 Induserte virkninger	16
4. Idrettens bidrag til andre samfunnsvirkninger	18
4.1 Idretten gir opphav til positive samfunnsvirkninger	18
4.2 Bedre folkehelse	18
4.3 Mer inkludering og fellesskap	19
5. Referanser	20

Idretten står for 1,2 prosent av verdiskapingen i Viken-fylkene

Verdiskaping er bruk av ressurser for å produsere varer og tjenester som samfunnet har behov for. Verdiskaping beregnes som summen av lønn og overskudd i virksomhetene.

Direkte virkninger

Driften av idrettslagene, byggingen av idrettsanlegg og aktiviteten til sportsbutikkene i Viken-fylkene skapte en omsetning på 25 mrd. kroner i 2024. Av dette var **3,4 mrd. kroner** lønn til ansatte og overskudd i virksomhetene

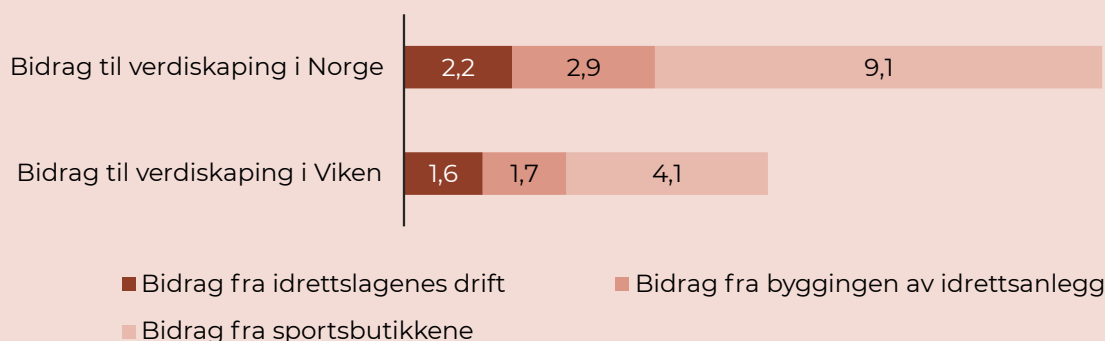
Indirekte virkninger

Av den samlede omsetningen gikk 21,2 mrd. kroner til kjøp av varer og tjenester fra norske underleverandører. Underleverandøren gjorde kjøp fra nye underleverandører osv. Summen av verdiskaping til kjeden av underleverandører var **10,8 mrd. kroner** i 2024.

Samlet bidrag til verdiskaping i Viken-fylkene

Summen av direkte og indirekte virkninger er på 14,2 mrd. kroner, hvorav 7,4 mrd. kroner er beregnet å tilfalle Østfold, Akershus og Buskerud. Dette utgjør **1,2 prosent** av den samlede verdiskapingen i Viken-fylkene.

Det største bidraget kommer fra sportsbutikkene etterfulgt av byggingen av idrettsanlegg og driften av idrettslag. I tillegg til virkningene som er beregnet kommer verdiskapingen som følger av idrettsarrangementer og verdiskapingen til frivilligheten i idretten.

Verdiskaping i reise- og handelsnæringen

Idrettsarrangementer i Viken-fylkene gir idrettslagene inntekter fra billettsalg, sponsoravtaler og deltakeravgifter. For kommunene kan arrangementene bidra til turisme og aktivitet i lokalsamfunnet. Arrangementenes bidrag til verdiskaping kommer i tillegg til virkningene vi har beregnet.

Verdiskapingen til frivilligheten

I prinsippet er det ingen forskjell på verdier som skapes av ansatte og frivillige medhjelpere. Idretten skiller seg fra andre virksomheter ved at mange oppgaver løses av frivillige i stedet for ansatte. Vi legger til grunn at frivilligheten i Viken idrettskrets er på nivå med idretten ellers i landet og finner at frivillighet i idretten i Viken-fylkene har en verdi på 3,6-4,3 mrd. kroner. Frivillighetens bidrag til verdiskaping kommer i tillegg til virkningene vi har beregnet.

1. Utredningens bakgrunn, formål og innretning

Oslo Economics har på oppdrag for Viken idrettskrets belyst idrettens betydning i Viken-fylkene. Dette omfatter bidrag til økonomisk aktivitet, samt bidrag til folkehelse, inkludering og fellesskap.

1.1 Idretten som kilde til økonomisk aktivitet

Idretten har en viktig funksjon i samfunnet, og dens betydning for folkehelse, sosial inkludering, integrering med mer er etter hvert godt dokumentert. Mindre oppmerksomhet har vært rettet mot idretten som kilde til økonomisk aktivitet.

Idrettens bidrag til økonomisk aktivitet skjer i hovedsak gjennom fire kanaler. Den første er gjennom driften av idrettslagene. Foruten fysisk aktivitet sørger driften av idrettslagene for økonomisk aktivitet gjennom bruk av midler til drift av anlegg, lønn av ansatte, kjøp av utstyr med mer.

Den andre kanalen er gjennom investeringer i anlegg. Idrettsanleggene varierer i størrelse, fra store flerbrukshaller til små fotballbaner. Felles for anleggene er at byggingen av dem er kilder til økonomisk aktivitet hos entreprenørene som utfører arbeidet, samt hos deres underleverandører.

Den tredje kanalen er gjennom aktivitet i sportsbransjen. I de fleste idrettene er en eller annen form for utstyr påkrevd, og kjøp av utstyr er med på å skape aktivitet både hos de som produserer utstyret, og de som selger det.

Den fjerde kanalen er gjennom arrangementer. Hver uke gjennomføres en rekke store og små idrettsarrangementer i Norge. Mange av arrangementene har utelukkende lokale deltakere, men også et betydelig antall arrangementer tiltrekker seg utøvere og støttepersonell som må overnatte i forbindelse med arrangementet. Deres kjøp av overnatting, samt andre varer og tjenester under besøket er en økonomisk impuls til lokalsamfunnet hvor arrangementet holdes.

1.2 Behov for kunnskap om idrettens betydning i Viken-fylkene

Den organiserte idretten i Norge er i stor grad basert på frivillighet, men behøver også inntekter

for å skape aktivitet. Inntekter som muliggjør drift av idrettslag og investeringer i anlegg kommer fra spillemidler, medlemskontingenter, billettsalg, sponsorer med mer. I tillegg er tilskudd fra det offentlige viktig.

Det økonomiske handlingsrommet til offentlig sektor er forventet redusert i årene fremover, noe som aktualiserer behovet for bruk av midler der de gir størst nytte.

Med dette som bakteppe ønsker Viken idrettskrets nå å se på idrettens samlede betydning for fylkene i tidligere Viken, med vekt på idrettens betydning for økonomisk aktivitet.

1.3 Metode og innretning

1.3.1 Mål på økonomisk aktivitet

Det finnes flere mål på økonomisk aktivitet, og i denne utredningen er oppmerksomheten rettet mot verdiskaping. Verdiskaping er definert som omsetning fratrukket kostnader for innsatsfaktorer, og er i utredningen beregnet som summen av overskudd og lønnsutbetalinger til ansatte.

Fordelen med bruk av verdiskaping som mål på økonomisk aktivitet er at verdien belyser mer-verdien som idretten isolert sett skaper. Verdiskapingstallene er supplert med estimater på antall sysselsatte, basert på lønnskostnader i bransjen, samt statistikker på frivillighet i idretten.

1.3.2 Verdiskaping inkludert i analysen

I utredningen inkluderes to mål på idrettens betydning for verdiskaping. Det første målet beregner verdiskapingen som skjer i idrettslagene, hos virksomhetene som bygger anlegg, og hos virksomhetene i sportsbransjen, samt hos deres underleverandører. Dette omtales som *direkte* og *indirekte* virkninger.

Det andre målet beregner hvilken aktivitet som oppstår som følge av at ansatte i virksomheter omfattes av de direkte og indirekte virkningene mottar lønn. Disse virkningene kalles *induserte virkninger*, og oppstår når lønnen brukes til å betale skatt, samt til kjøp av varer og tjenester. Skattekrone finansierer offentlige tjenester som barnehage, skole, sykehus og lignende, mens konsumet skaper verdier hos virksomheten som leverer varene og tjenestene som etterspørres.

I beregninger av idrettens bidrag til verdiskaping er ikke de induserte virkningene en tilleggseffekt som kan plusses på de direkte og indirekte virkningene.

De gir imidlertid et interessant bilde på hvordan verdiskapingen som skjer gjennom idretten spres til andre deler av økonomien.

For å forklare forskjellen på direkte, indirekte og induuerte virkninger kan vi ta utgangspunkt i et tenkt idrettslag, Trim IL. Trim IL har inntekter på 1 000 000 kroner. Av disse benyttes 500 000 kroner til lønn av ansatte, 300 000 kroner går til drift av anlegg og 200 000 kroner går til anskaffelser av utstyr.

Den direkte verdiskapingen til Trim IL er 500 000 kroner utbetalt i lønn. Den indirekte verdiskapingen er verdiskapingen til virksomhetene som drifter anleggene til Trim IL, samt verdiskapingen til virksomhetene som selger utstyr til Trim IL. Videre vil disse virksomhetene anskaffe varer og tjenester fra nye underleverandører med utgangspunkt i pengene de har fått fra Trim IL. Og slik fortsetter det til samlede varekjøp er fordelt på underleverandører og underleverandørenes underleverandører. Utenlandske underleverandører holdes utenfor analysen. Dette fordi deres verdiskaping ikke skal med i beregningsgrunnlaget for norsk verdiskaping.

De induuerte virkningen av Trim IL vil følge av at ansatte i Trim IL, samt ansatte hos Trim ILs underleverandører, bruker noe av inntekten de har fått fra Trim IL (direkte og indirekte) til cafebesøk, frisørtimer, kjøp av møbler og mat med mer. Disse kjøpene bidrar da til disse virksomhetenes verdiskaping.

For å beregne virkningene har vi anvendt Oslo Economics' ringvirkningsmodell. Inngangsverdiene til modellen er anslag på kjøp av varer og tjenester, samt lønnskostnader (se Vedlegg A for en nærmere beskrivelse av modellen).

1.3.3 Fordeling av virkninger

Oppmerksomheten er rettet mot idretten i Østfold, Akershus og Buskerud, men verdiskapingen som aktivitetene der er opphav til vil fordele seg mellom de tre fylkene og landet for øvrig. Dette skyldes for eksempel at lag som Trim IL kjøper varer og tjenester som kommer fra virksomheter utenfor Viken-fylkene. Samme mekanismer gjelder for entreprenører som bygger anlegg, og for butikker som selger sportsutstyr.

For å vurdere hvor stor andel av verdiskapingen som forblir i Viken-fylkene, benyttes ulike tilnærminger, avhengig av om det er de direkte, eller indirekte virkningene som vurderes. For de direkte virkningene, vil alt oppstå i, og tilskrives Viken-fylkene – ettersom at det er aktiviteten i

idrettslagene, virksomhetene som bygger anlegg og virksomhetene i sportsbransjen i Viken-fylkene som er utgangspunktet for analysen. For de indirekte virkningene benytter vi fylkesfordelt næringslivsstatistikk. Statistikken viser for eksempel hvordan samlet omsetning i sportsbransjen, bygg og anleggsbransjen og i idretten generelt fordeler seg på de ulike fylkene.

Tilsvarende tilnærming som for de indirekte virkningene er brukt for å vise hvordan de induuerte virkningene fordeler seg.

1.3.4 Håndtering av dobbelttelling

Dobbelttelling er en potensiell utfordring i analyser av ringvirkninger, særlig når flere næringer eller aktiviteter inkluderes i analysene. I rapporten er virkninger beregnet med utgangspunkt i driften av idrettslagene, byggingen av idrettsanlegg og aktiviteten i sportsbransjen i Viken, definert som næringskode 47.641: butikkhandel med sportsutstyr.

Idrettslagene i Viken-fylkene «kjøper tjenester» av hverandre i og med at de betaler for å delta på arrangement hos naboklubber. Indirekte verdiskaping i en klubb kan derfor bidra til direkte verdiskaping i en annen klubb, og det vil derfor oppstå noe dobbelttelling. Vi estimerer at dette kan utgjøre om lag 5 prosent av kostnadene.

Videre vil dobbelttelling i analysen av induuerte virkninger oppstå når en som er ansatt i en sportsbutikk i Viken, kjøper varer i en sportsbutikk i Viken. Eventuelt hvis en som arbeider i et idrettsanlegg i Viken kjøper varer i en sportsbutikk i Viken.

Ringvirkningsmodellen estimerer induuerte virkninger basert på nasjonale forbruksmønstre. Mesteparten av det landsdekkende konsumet går til å dekke bokostnader og til kjøp av dagligvarer. Med andre ord er beløpet som potensielt kan lede til dobbelttelling i analysen relativt lavt. Vi har derfor ikke foretatt en nærmere korleksjon i beregningen av de induuerte virkningene.

1.3.5 Andre samfunnsvirkninger inkludert i analysen

I tillegg til økonomiske virkninger, skaper idretten andre samfunnsmessige virkninger. For å få frem den samlede betydningen av idretten har vi supplert beregningene av verdiskaping og sysselsetting med en litteraturstudie av idrettens øvrige samfunnsvirkninger, fordelt på de to hovedkategoriene: folkehelse, og fellesskap og inkludering. I tillegg er det ved enkle regneeksempler vist hvordan idrettsarrangementer kan bidra til aktivitet i lokalt næringsliv.

2. Om Viken idrettskrets

Viken idrettskrets er et organisasjonsledd i Norges Idrettsforbund, og dekker det geografiske området til Østfold, Akershus og Buskerud fylker. Viken idrettskrets er Norges største idrettskrets målt i antall medlemmer, og har en administrasjon bestående av 17 ansatte, lokalisert på Strømmen, i Fredrikstad og i Drammen.

2.1 Organisering

En idrettskrets er et felles organ for idretten innenfor en avgrenset region. Viken idrettskrets er fellesorganet for idretten i Østfold, Akershus og Buskerud fylkeskommune.

Viken idrettskrets er Norges største, og favner over 1 500 idrettslag, 51 idrettsråd og 55 særidretter. Idrettsråd er en samling av alle idrettslag som er medlemmer av Norges idrettsforbund (NIF) innenfor en kommune, såfremt det er mer enn tre idrettslag i kommunen. Idrettsrådene skal arbeide for best mulige forhold for idretten i kommunen, og være en arena for samarbeid mellom lagene, mellom lagene og de kommunale myndighetene, og mellom lagene og idrettskretsen. Særiddrett er betegnelsen for en enkelt idrett, for eksempel golf. Et idrettslag som kun tilbyr én særiddrett er betegnet som et særiddrettslag. Totalt utgjør medlemmene av Viken idrettskrets 22 prosent av den totale medlemsmassen i NIF (Norges idrettsforbund, 2024).

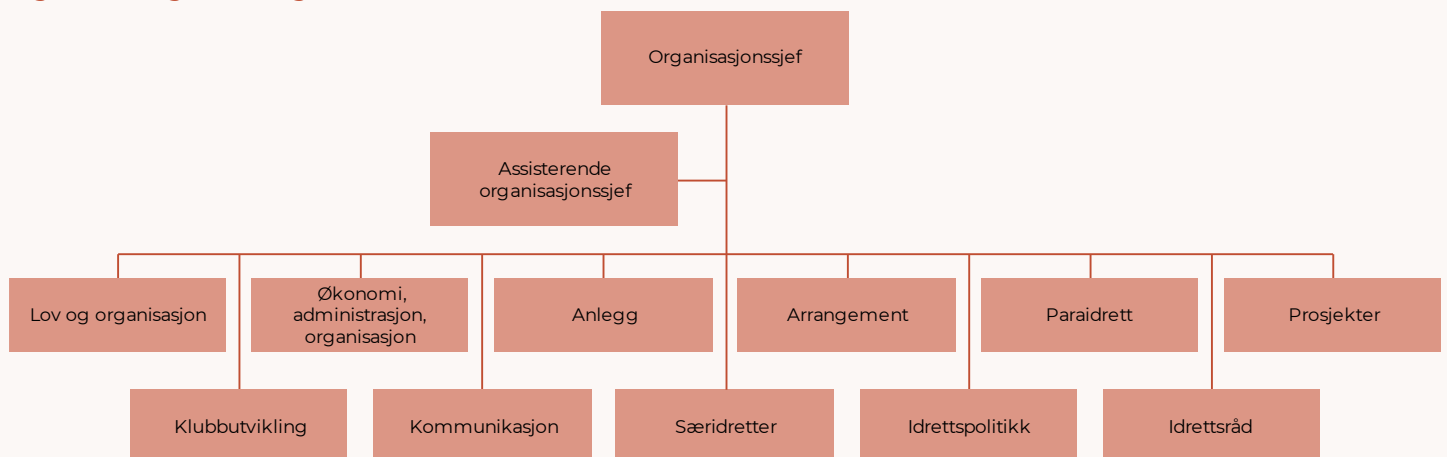
Alle idrettskretser har et styre med representanter for idretten i kretsen. Styrerepresentantene velges på idrettskretstinget, som er idrettskretsens høyeste myndighet. Mellom idrettskretstingene, som avholdes hvert andre år, er styret idrettskretsens høyeste myndighet.

Under styret ligger administrasjonen. Administrasjonen er ansvarlig for den daglige driften av idrettskretsen, og utfører alle administrative funksjoner i idrettskretsen. I tillegg utfører administrasjonen pålegg og iverksetter de vedtakene som er truffet av idrettskretsstyret, i tråd med overordnet strategi og mål. Figur 2-1 viser hvordan administrasjonen i Viken idrettskrets er organisert i 2025.

Totalt består administrasjonen i Viken idrettskrets av 22 ansatte, fordelt på tre ulike kontorer i henholdsvis Drammen, Strømmen og Fredrikstad. Organisasjonssjefen, med bistand fra assisterende organisasjonssjef, har ansvaret for administrasjonen og den daglige driften av idrettskretsen. I tråd med administrasjonens arbeidsoppgaver omfatter dette å sørge for at pålegg og vedtak som er truffet av idrettskretsstyret blir igangsatt.

Resten av administrasjonen er delt inn i grupper som arbeider med hvert sitt avgrensede område innenfor idretten i regionen. Per i dag er de fleste av de ansatte i administrasjonen involvert i to eller tre ulike grupper.

Figur 2-1: Organiseringen av Viken idrettskrets

Kilde: Viken idrettskrets

2.2 Oppgaver og formål

Idrettskretsens oppgaver er å fremme saker av felles interesse for idretten i fylkene Østfold, Akershus og Buskerud, samt arbeide for gode rammevilkår for et mangfoldig idrettstilbud (NIF, 2022). Nærmere bestemt skal Viken idrettskrets:

- Fremme samarbeid mellom særkretsene og de enkelte idrettslagene, samt mellom organisasjonsledd og fylkeskommunale instanser og aktører i fylket med ansvar for idrett og fysisk aktivitet
- Utvikle og legge frem strategier og planer for idrettskretstinget hvert andre år, og innfri målene i kretsens vedtatte strategidokument
- Ha hovedansvaret for:

- Å bedre rammebetingelsene for idretten i Viken-fylkene
- Kompetanse i fleridrettslagene
- Veilede regionens idrettslag i økonomiske, administrative og organisatoriske spørsmål
- Holde kurs innen fellesidrettslige tema
- Å opprette idrettsråd i regionen
- Godkjenning av idrettskoler
- Opprettelse og nedleggelse av idrettslag

Det overordnede strategiske arbeidet med disse oppgavene er bestemt av idrettskretsstyret og på idrettskretstinget. Det daglige arbeidet med å iverksette vedtak og tiltak for å nå de strategiske målene utføres av administrasjonen i idrettskretsen.

3. Idrettens bidrag til sysselsetting og verdiskaping

Idrettens bidrag til sysselsetting og verdiskaping skjer i hovedsak gjennom fire kanaler: drift av idrettslag, bygging av idrettsanlegg, kjøp fra sportsbransjen og gjennomføring av arrangementer. I dette kapitlet ser vi nærmere på de økonomiske virkningene som skapes av disse aktivitetene.

3.1 Samlet bidrag til verdiskaping

Den årlige verdiskapingen som følger av driften av idrettslagene, byggingen av idrettsanlegg og kjøp fra sportsbransjen Viken-fylkene beløper seg til 18,3 milliarder kroner. Av dette, anslår vi at 11,5 milliarder kroner er verdiskaping som tilfaller Østfold, Akershus og Buskerud.

Det er driften av idrettslagene som står for det største bidraget til verdiskaping i Viken-fylkene, og det er den frivillige innsatsen som bidrar aller mest. Verdien av den frivillige innsatsen er beregnet til 4,1 milliarder kroner.

Byggingen av idrettsanlegg i Viken-fylkene medfører verdiskaping for totalt 2,9 milliarder kroner. Denne verdiskapingen fordeler seg nokså likt mellom byggherre/entreprenørene og de som selger varer og tjenester til byggherre/entreprenørene. Av den samlede verdiskapingen på 2,9 milliarder kroner, anslår vi at over halvparten, 1,7 milliarder kroner, oppstår i de tre Viken-fylkene.

Kjøp fra sportsbransjen er det som samlet sett bidrar til størst verdiskaping. Sportsbransjen i Viken-fylkene er beregnet å generere en verdiskaping på 9,1 milliarder kroner per år. Majoriteten av dette utgjøres av indirekte virkninger. Av den samlede norske verdiskapingen estimerer vi at 4,1 milliarder kroner av dette tilfaller Viken-fylkene.

Tabell 3-1: Årlige bidrag til verdiskaping fra idretten i Viken-fylkene, milliarder kroner*

	Bidrag til verdiskaping i Viken-fylkene	Bidrag til verdiskaping i Norge
Drift av idrettslagene	5,7	6,3
<i>Herunder verdi av frivillig arbeid</i>	<i>4,1</i>	<i>4,1</i>
Bygging av idrettsanlegg	1,7	2,9
Kjøp fra sportsbransjen	4,1	9,1
Samlet verdiskaping	11,5	18,3
<i>Samlet verdiskaping (eks. frivillighet)</i>	<i>7,4</i>	<i>14,2</i>

*Beregnet basert på tall for 2023

Kilde: Oslo Economics

For å sette tallene i perspektiv viser SSBs fylkesfordelte nasjonalregnskap at det samlede bruttoproduktet for Østfold, Akershus og Buskerud er omkring 630 milliarder kroner. Verdiskapingen som følger av idretten i Viken-fylkene utgjør dermed 1,2 prosent av den samlede verdiskapingen. Verdien av frivilligheten er da holdt utenfor.

For å vurdere sysselsettingen som understøttes av idretten har vi beregnet antall årsverk med utgangspunkt i et gjennomsnitt av gjennomsnittlige arbeidskraftkostnader per årsverk for

næringene bygge- og anleggsvirksomhet, varehandel, og kultur, underholdning og fritid.¹

Gjennomsnittet er på cirka 735 000 kroner. Videre er samlede arbeidskraftkostnader knyttet til idrettslagene, bygging av idrettsanlegg og sportsbransjen på 2,8 milliarder kroner. Ved å dele gjennomsnittlige arbeidskraftkostnader på samlede arbeidskraftkostnader finner vi at idretten i Viken-fylkene genererer en sysselsetting på cirka 3 800 årsverk.

I det videre beskriver vi nærmere hvordan vi har beregnet verdiskaping som genereres av driften av

¹ Kilde: SSB tabell 07685.

idrettslagene, byggingen av idrettsanlegg og kjøp fra sportsbransjen. Vi gir deretter eksempler på hvilken økonomisk aktivitet arrangementer genererer, før vi gjennom analyser av induserte virkninger beskriver hvordan verdiskapingen fordeles på øvrige deler av økonomien.

3.2 Drift av idrettslagene

Direkte virkninger

Den direkte verdiskapingen som følger av driften av idrettslagene, er beregnet med utgangspunkt i idrettslagenes samlede driftskostnader. Fra Viken idrettskrets har vi fått informasjon om de samlede driftskostnadene til idrettslagene i Viken-fylkene for årene 2022, 2023 og 2024.

Verdiskaping er definert som lønn pluss eventuelle overskudd. Idrettslag kan gå med overskudd, men siden idrettslag ikke har kommersielt formål, og ikke utbetaler utbytte til eiere, legger vi til grunn at overskuddet samlet sett over flere år vil være 0. Overskudd ett år skaper økt aktivitet et annet år. Den direkte verdiskapingen til idrettslagene beregnes derfor kun med utgangspunkt i lønnskostnadene til de ansatte.

For å identifisere lønnens andel av samlede driftskostnader har vi fordelt kostnadene på lønn, varekostnader og andre driftskostnader ved bruk av aggregert regnskapsstatistikk blant virksomheter i Norge med næringskode 93; *Sport- og fritidsaktiviteter*, hentet fra Oslo Economics' bedriftsdatabase.

For å kontrollere rimeligheten i fordeling av kostnader som fremkommer av regnskapsstatistikken, har vi sammenholdt andelene lønn, varekostnader og andre driftskostnader, med andelene fra utvalgte idrettslags regnskaper. Andelen som fremgår av regnskapsstatistikken og de utvalgte idrettslagenes regnskaper er i stor grad sammenfallende.

For idrettslagene i Viken-fylkene utgjorde lønnskostnadene 0,9 milliarder kroner i 2024. Ansatte som mottar lønn kan være alt fra en daglig leder ansatt i full stilling, til en ungdom som er ansatt som trener et par timer i uken i vinterhalvåret.

Idretten skiller seg fra andre virksomheter ved at mange oppgaver løses av frivillige i stedet for ansatte. Denne verdiskapingen burde også inngå, siden det i prinsippet ikke er noen forskjell på det som skapes av ansatte og frivillige medhjelpere. Det er krevende å beregne størrelsen på frivilliges verdiskaping, siden det her ikke er mulig å observere en

lønnskostnad. SSB har vist til to beregninger² som tilsier at frivilligheten i idretten medfører en verdiskaping på mellom 16 og 19 milliarder kroner i 2023. Når vi legger til grunn at frivilligheten i Viken idrettskrets er på nivå med idretten ellers i landet, utgjør da verdien av frivillighet i idretten i Viken-fylkene en verdi på 3,6-4,3 milliarder kroner (siden Viken idrettskrets har 22,8 prosent av medlemmene i idretten i Norge). Ansatte og frivillige skaper da til sammen årlige verdier for om lag 5 milliarder kroner i idretten i Viken-fylkene.

I all hovedsak vil disse 5 milliarder kronene tilfalle de tre Viken-fylkene. Idrettslagene har sin aktivitet her, og ansatte og frivillige vil i de aller fleste tilfellene bo innenfor fylkenes grenser.

For å illustrere direkte virkninger i idrettslagene kan vi se på Fredrikstad Skiklubb (FSK) som et eksempel.³ FSK er i stor grad drevet ved hjelp av frivillig innsats, og har kun tre personer ansatt i 2024, alle i mindre stillinger. Samlet lønnskostnad dette året er 170 000 kroner. Den direkte verdiskapingen, når man ikke tar hensyn til frivillighet, utgjør da 170 000 kroner. Dersom frivilligheten i FSK er på nivå med resten av Viken-fylkene, vil de frivilliges verdiskaping utgjøre om lag 6,5 millioner kroner (basert på at FSK står for 0,16 prosent av medlemmene i Viken idrettskrets). Denne verdiskapingen kommer i 2024 blant annet til uttrykk gjennom arrangementer som Hovedløp og O-landsleir i orientering og tradisjonsrike Blodslitet, Kretsmesterskap i sprint for langrenn, Stolpejakt og tur-orienteringer, servering i helgene på Skihytta, treninger for barn, ungdom og voksne samt arbeid med å tilrettelegge for skiløyper.

FSK hadde i 2024 et regnskapsmessig overskudd på 1,2 millioner kroner. Dette regnes også som direkte verdiskaping i en normal analyse av virkninger, men som nevnt innledningsvis legger vi til grunn at overskuddet til idrettslagene er null samlet sett over flere år.

Indirekte virkninger

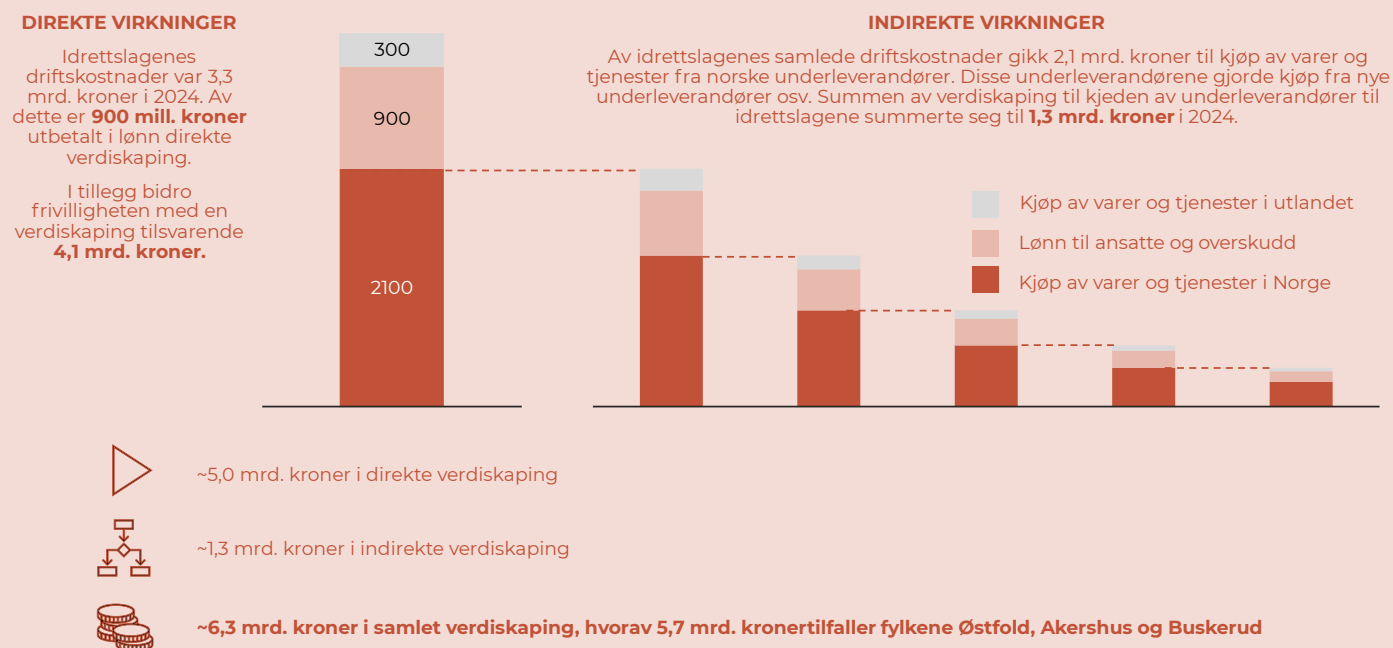
Idrettslagene har andre kostnader enn lønnskostnader, og mesteparten av disse kostnadene går til å kjøpe varer og tjenester fra andre. Dette skaper indirekte verdiskaping ved at både leverandører og deres underleverandører har ansatte og skaper overskudd for eierne.

Idrettslagene i Viken-fylkene hadde kostnader knyttet til kjøp av varer og tjenester på 2,1 milliarder kroner i 2024. Av dette estimerer vi at en tredjedel er import (gjelder blant annet idrettslagenes og idrettslagenes underleverandørers kjøp av utstyr fra

² Nordmenn utførte frivillig arbeid til en verdi av nær 200 milliarder kroner – SSB

³ Alle data er hentet fra FSKs årsberetning for 2024 og tidligere

Figur 3-1: Verdiskaping fra drift av idrettsanlegg på 6,3 mrd. kroner i 2024

utenlandske leverandører, samt deltagelse i utenlandske konkurranser og lignende). Dermed skapes det verdier for om lag 1,4 milliarder kroner innenfor Norges grenser. I tillegg til kjøp av utstyr i Norge, kan dette være verdiskaping knyttet til drift av klubbhus og anlegg (strøm, vedlikehold og lignende), deltagelse i konkurranser, kjøp av varer som brukes eller videreselges ved arrangementer, og kjøp av IT-tjenester, regnskaps- og revisortjenester og lignende.

Idrettslagene i Viken-fylkene «kjøper tjenester» av hverandre i og med at de betaler for å delta på arrangement hos naboklubber. Indirekte verdiskaping i en klubb kan derfor bidra til direkte verdiskaping i en annen klubb, og det vil derfor oppstå noe dobbelttelling. Vi estimerer at dette kan utgjøre om lag 5 prosent av kostnadene, og den indirekte verdiskapingen er dermed anslått til om lag 1,3 milliarder kroner.

I praksis vil leverandørene til idrettslagene i Viken-fylkene kunne holde til over hele Norge. Det er imidlertid sannsynlig at leverandører av drift og vedlikehold, samt enkelte andre typer leverandører, har sitt tilhold i samme fylke som idrettslaget de leverer tjenester til. I tillegg er det slik at deltagelse i andres arrangement er en vesentlig kostnadspost for mange idrettslag, og det er vanligere å delta i arrangement innenfor eget fylke eller i nabofylkene

enn lenger unna. Ifølge SSB er 22 prosent av norske bedrifter lokalisert i de tre Viken-fylkene⁴, og 24 prosent av norske virksomheters omsetning skapes i disse tre fylkene.⁵ Behovet for nærhet ved noen leveranser til idretten (herunder deltagelse i arrangement), gjør at andelen verdiskaping i Viken-fylkene tilknyttet dette bør være noe høyere enn det virksomhetsfordelingen tilsier. Vi estimerer at om lag 50 prosent av verdiskapingen skjer innenfor Viken-fylkene, tilsvarende 0,65 milliarder kroner.

Eksempel-klubben vår, Fredrikstad Skiklubb, kjøpte i 2024 varer og tjenester for 4,1 millioner kroner (når vi ser bort fra investeringer i anlegg, som dekkes i kapittel 3.3). De største utgiftspostene var:

- Kostnader forbundet med egne arrangement (1,2 millioner kroner)
- Kostnader ved deltagelse i andre arrangement (1,2 millioner kroner)
- Driftsutgifter lokaler og anlegg (0,4 millioner kroner)
- Reparasjon og vedlikehold (0,3 millioner kroner)
- Kjøp av maskiner, inventar, utstyr (0,3 millioner kroner)

Som beskrevet over, vil disse kostnadene medføre verdiskaping hos leverandørene av disse varene og tjenestene. Vi har estimert at to tredjedeler av

⁴ SSB tabell 07091, tall for 1. januar 2025

⁵ SSB tabell 12937

leverandørene og deres underleverandører er i Norge. Eksempler på indirekte virkninger utenfor Norge er at FSK i 2024 brukte drøyt 540 000 kroner på deltagelse i internasjonale arrangement, som for eksempel orienteringsstafetten Tiomila i Sverige. I Norge skaper FSK indirekte verdiskaping gjennom leverandørene for om lag 2,7 millioner kroner. Denne verdiskapingen havner hos ansatte i og eiere av disse leverandørvirksomhetene. Noen av virksomhetene er lokalisert i Viken-fylkene, estimert til 1,1 millioner kroner fra FSK. Dette vil for eksempel antagelig i stor grad gjelde for leverandører knyttet til reparasjon og vedlikehold. Et eksempel på en lokal leverandør i 2024 er Fredrikstad kommune, som leide ut Hvaler barne- og ungdomsskole til overnatting på O-landsleiren, og fikk betalt om lag 70 000 kroner fra FSK for dette.⁶

Samlet verdiskaping fra idrettslagene

Vi finner at idrettslagene i Viken idrettskrets skapte verdier for om lag 6,3 milliarder kroner i 2024, hvorav 5,7 milliarder kroner er innenfor de tre Viken-fylkene. Det er den frivillige innsatsen som bidrar aller mest til denne verdiskapingen.

Eksempel-klubben FSK bidrar til verdiskaping i Norge tilsvarende 9,4 millioner kroner i 2024. Frivillig innsats står for cirka 70 prosent av dette.

3.3 Bygging av idrettsanlegg

Direkte virkninger

Det finnes flere mulige innganger til beregningen av den direkte verdiskapingen som følger av byggingen av idrettsanlegg. Én mulighet er å beregne den direkte verdiskapingen med utgangspunkt i de som planlegger og følger opp investeringene i kommuner og i idrettslag. Verdiskapingen til entreprenørene som vinner kontraktene vil da være indirekte verdiskaping. En annen mulighet er å beregne den direkte verdiskapingen med utgangspunkt i entreprenørene som vinner hovedkontraktene. Det er den sistnevnte tilnærming vi har benyttet. Dels fordi idrettslagenes arbeid er regnet inn i verdiskapingen til idrettslagene, og dels fordi vi har data på investeringer, men ikke på bidragene fra kommunalt ansatte i prosjektene.

Det bygges årlig et stort antall idrettsanlegg i Norge, og for å anslå nivået på investeringene i fylkene Østfold, Akershus og Buskerud har vi fått tilgang til data om søknader for anleggs-investeringsstøtte fra 2020 til 2024. Disse dataene oppdateres årlig, og viser hvem som har søkt om støtte, hvilke søknader som har fått støtte og hvor mye støtte de har fått innvilget. Det er få anlegg som etableres uten å motta slik støtte, og vi bruker derfor innvilgede støttebeløp i 2024 som mål på årlige investeringer i idrettsanlegg.

Det ble innvilget støtte tilsvarende 4,7 milliarder kroner til bygging av idrettsanlegg i Østfold, Akershus og Buskerud i 2024. Støtten var fordelt på totalt 517 anlegg. De 20 mest kostbare anleggene er vist i Tabell 3-2.

Vi har fordelt de samlede anleggsinvesteringene på lønnskostnader, kjøp av varer og tjenester, og andre driftskostnader ved bruk av aggregert regnskapsstatistikk hentet fra Oslo Economics' bedrifts-database. Statistikken er utarbeidet med utgangspunkt i aktive virksomheter med næringskode 41, 42 og 43; Bygg- og anleggssektoren.

For å kontrollere rimeligheten i denne kostnadsfordelingen har vi utarbeidet en tilsvarende fordeling basert på tall hentet fra SSBs tabell 12939 (næringskode 41-43 bygg og anleggssektoren). Fordelingen av kostnader basert på de to kildene er i stor grad sammenfallende.

I beregningene settes den direkte verdiskapingen lik lønnskostnadene. Siden mesteparten av investeringene tilfaller bygg- og anleggssektoren, har vi hentet ut lønnsandelen basert på regnskaps-tall for bygg- og anleggsnæringen. Disse viser at lønnskostnadene utgjør cirka 23 prosent av den samlede omsetningen i bransjen. Bruk av denne andelen gir en direkte verdiskaping på 1,1 milliarder kroner.

Vi legger til grunn at de som arbeider med utbyggingsprosjektene, i all hovedsak er bosatt innenfor Viken-fylkene. I bygg- og anleggsnæringen vil det naturligvis være store innslag av utenlandsk arbeidskraft, men mange vil likevel ha skattemessig tilhørighet til Viken mens bygge-prosjektet pågår.

⁶ FSKs regnskap viser en kostnad på 76 000 kroner for lokalreise/overnatting i prosjektrengskap hovedløpet/o-

landsleir. Det fremgår ikke hvem dette er utbetalt til, men vi legger til grunn at det er skoleeier Hvaler kommune.

Tabell 3-2: Investering i idrettsanlegg i Viken-fylkene, 2024

Anlegg	Investeringsbeløp (mill. kr.)
Bærum idrettspark - Svømmehall - 50m basseng	390
Risenga ishall	368
Langenga velodrom	290
Langhus svømmehall	189
Fjellhamar flerbrukshall	187
Nannestad svømmehall - konkurransebasseng	182
Våler Svømmehall	181
Leikvoll C, flerbrukshall	160
Loesmoen svømmehall	146
Oksenøya Senter Idrettsanlegg - Flerbrukshall	142
Bærum idrettspark - Friidrettsstadion	124
Emma Hjort skole idrettshall	121
Hvalstad skole idrettshall	116
Jessheimbadet - 25 m svømmebasseng	115
Loesmoen flerbrukshall	104
Ski VGS flerbrukshall	99
Eikeli vg. skole - Idrettshall	98
Åshallen flerbrukshall	97
Benterudhallen	89
Nye Fjerdingby skole flerbrukshall	84

Hos eksempelklubben FSK stod en ny treningspark klar til bruk i 2024. Denne er etablert ved hjelp av leverandørene Råde Graveservice og Norplay, som har levert treningsapparatene. Samlet kostnad for etableringen av parken var 538 000 kroner. Treningsparken er en del av skiarenaen, som har vært utviklet over flere år. Så langt har anlegget kostet totalt 18,1 millioner kroner å etablere, der de største enkeltkostnadene har vært:

- Snøproduksjonsutstyr (3,7 millioner kroner)
- Asfaltering rulleskiløype (3,2 millioner kroner)
- Langrennsanlegg (2,9 millioner kroner)
- Toalettbygg (2,1 millioner kroner)
- Lysanlegg (1,6 millioner kroner)
- Vanntilførsel snøproduksjon (1,1 millioner kroner)
- Lagerbygg (0,6 millioner kroner)

En rekke ulike leverandører har med andre ord bidratt inn i anlegget, som har gitt verdiskaping for relativt store beløp.

Indirekte verdiskaping

Den indirekte verdiskapingen finner sted hos hovedleverandørenes underleverandører, som altså kan være arkitekter, byggevarerhandlere, sementprodusenter, ingeniører, elektrikere og lignende, og som betales av byggherre/entreprenør.

Basert på regnskapstall fra bygg- og anleggsbransjen antar vi at 3,4 av de 4,7 milliarder kroner i investeringer gikk til innkjøp av varer og tjenester for bygging av idrettsanlegg i Viken-fylkene i 2024. Noe av vare- og tjenestekjøpet er import, da mange byggematerialer produseres helt eller delvis utenfor Norge. Resultater fra ringvirkningsmodellen viser at i underkant av 50 prosent er import, og at verdiskapingen i Norge dermed utgjør 1,8 milliarder kroner.

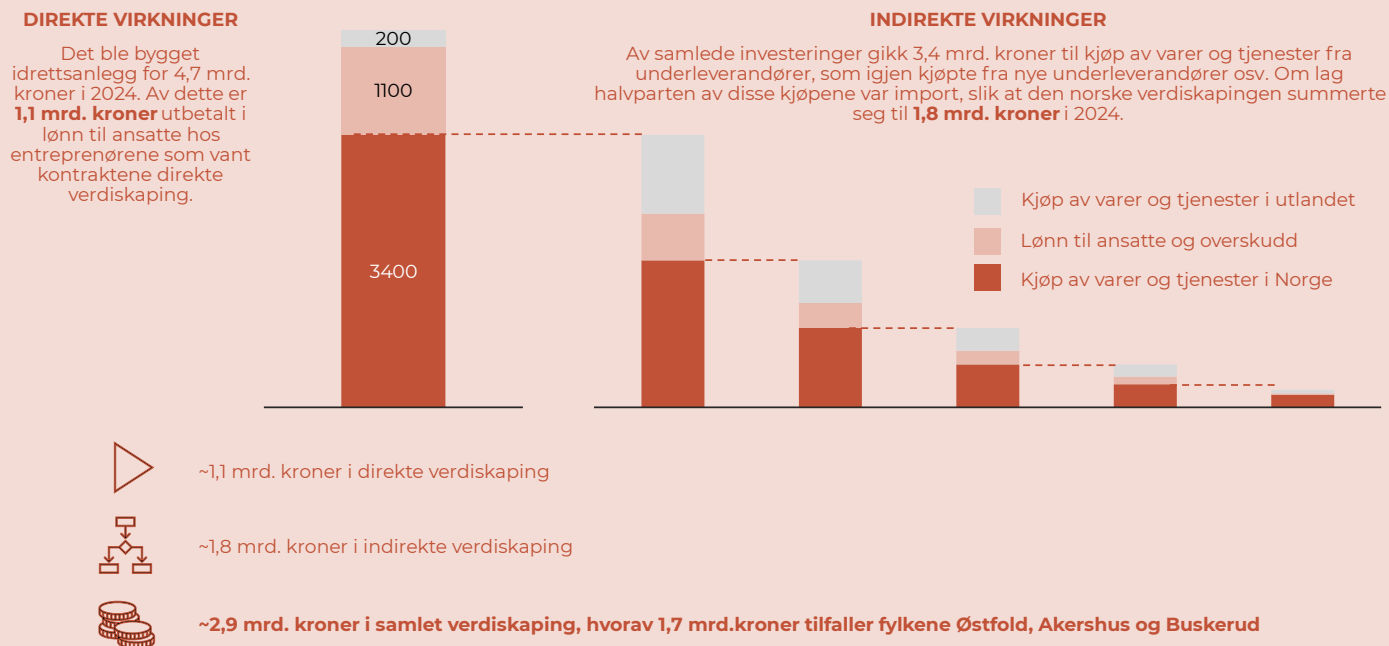
For mindre anlegg vil entreprenører ha lokal tilhørighet, men materialene som medgår vil i begrenset grad produseres lokalt. For større prosjekter vil ofte entreprenørene være nasjonale aktører, som kan ha sin tilhørighet utenfor Viken-fylkene. Vi legger til grunn at 35 prosent av den norske verdiskapingen skjer innenfor Viken-fylkene, tilsvarende 0,6 milliarder kroner.

Eksempelklubben FSK har brukt 316 000 kroner på investeringer i kart i 2024. De har synfart og rentegnet totalt 7 kart dette året, som dekker om lag 20 kvadratkilometer. Arbeidet er gjort dels ved frivillig innsats og dels ved tjenestekjøp. Blant leverandørene finner vi enkeltpersonforetakene Naturforvalter og karttegner Håvard Lucasen og Skogstad karttjenester. Det som skjer i disse virksomhetene regnes som indirekte verdiskaping av idretten. Begge disse to karttegnerne holder til utenfor Viken-fylkene, så virkningene oppstår i all hovedsak andre steder i Norge.

Samlet verdiskaping fra bygging av anlegg

Byggingen av idrettsanlegg i Viken-fylkene medfører verdiskaping for totalt 2,9 milliarder kroner. Av dette er det lagt til grunn at over

Figur 3-2: Verdiskaping fra bygging av idrettsanlegg på 2,9 mrd. kroner i 2024

halvparten, 1,7 milliarder kroner, oppstår i de tre Viken-fylkene.

Vi ser at eksempelklubben FSKs anleggs-investeringer over tid er betydelige, selv om det er snakk om relativt lite kostbare anlegg (idrettshaller, og særlig ishaller og svømmehaller, er anleggstypene som medfører de høyeste kostnadene). Isolert for 2024 tilsier regnskapene at FSK har benyttet om lag 1 million kroner til investeringer i anlegg. Når vi tar med indirekte virkninger, og tar høyde for at noe av verdiskapingen skjer utenlands gjennom import, medfører dette en verdiskaping for FSK i 2024 knyttet til bygging av idrettsanlegg på om lag 0,6 millioner kroner.

3.4 Verdiskaping i sportsbransjen

Direkte virkninger

Sportsbransjen genererer verdiskaping direkte gjennom sine ansatte og sitt overskudd. Sportsbransjen utgjør en betydelig del av handels- og servicenæringen i Norge. Med bruk av Oslo Economics' bedriftsdatabase har vi hentet regnskapstall for året 2023 fra alle virksomheter i Østfold, Akershus, og Buskerud med næringskoden 47.641, *butikkhandel med sportsutstyr*. Filtringen basert på virksomhetenes lokasjon vil ikke fange opp all aktivitet som skal tilskrives Viken-fylkene. Dette skyldes at sportsbutikker som inngår i større kjeder, som for eksempel XXL Norge, har et

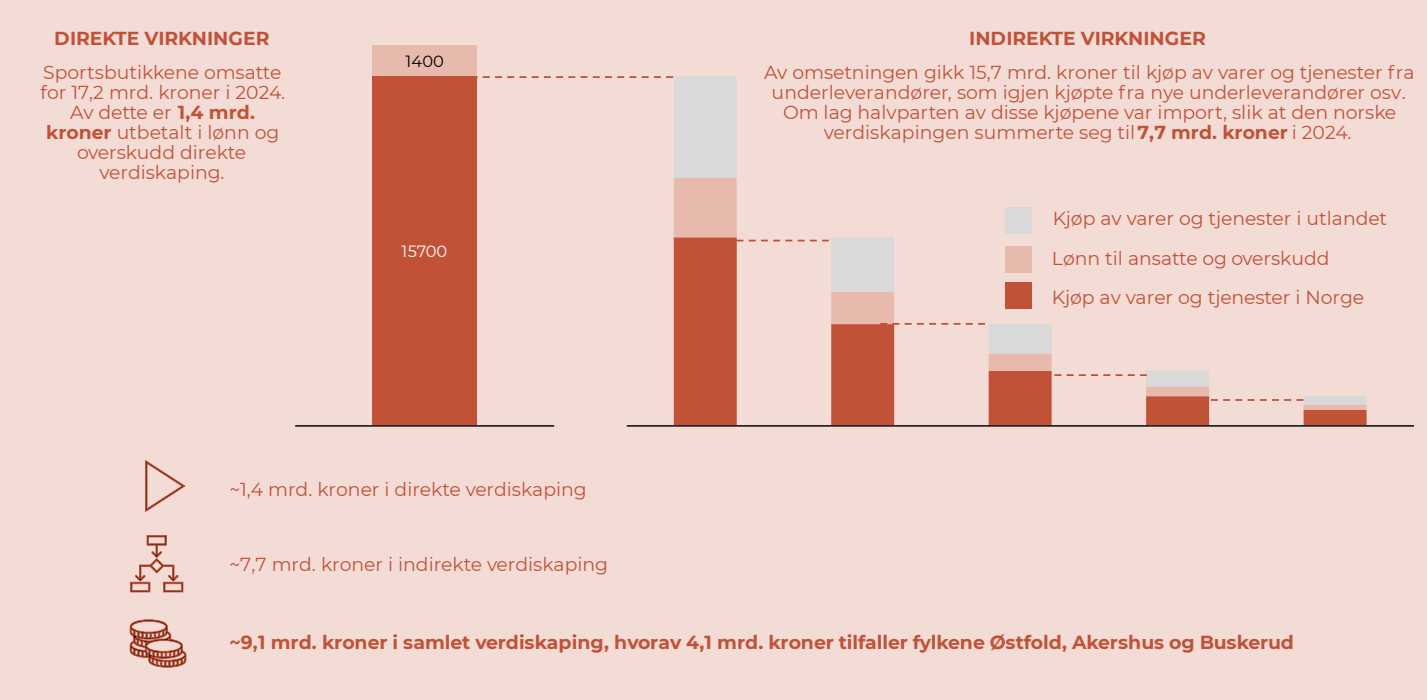
morselskap som er lokalisert i Oslo. En samlet oversikt over slike morselskap i bransjen, som må fordeles på fylkene i landet, er listet i Tabell 3-3.

For å anslå hvor stor andel av kjedebutikkenes omsetning som skal tilskrives Østfold, Akershus og Buskerud, benytter vi SSBs statistikk, *Næringenes økonomiske utvikling*. Denne statistikken (tabell 12937) viser hvordan omsetningen i ulike næringer fordeler seg på fylkene i Norge. Statistikkens detaljeringsnivå er begrenset til 3-siffer NACE. Vi benytter derfor næringskode 47.6 fremfor næringskode 47.641, som ble benyttet til å identifisere virksomhetene. Vi finner at henholdsvis 6, 12, og 5 prosent av den samlede nasjonale omsetningen i landet oppstår i Østfold, Akershus og Buskerud. Vi antar at omsetningen til sportsbutikkjedene med nasjonale regnskapstall fordeler seg på samme måte.

Våre estimater tilsier at sportsbransjen innenfor Viken-fylkene omsatte for om lag 17,2 milliarder kroner i 2023. Av denne omsetningen går om lag 800 millioner kroner til lønn, 600 millioner kroner er overskudd, og det resterende er kjøp av varer og tjenester fra leverandører.

I og med at sportsbransjen genererer verdiskaping direkte gjennom sine ansatte og sitt overskudd, utgjør de direkte virkningene av sportsbransjen i Viken-fylkene 1,4 milliarder kroner i 2023. Vi legger til grunn at dette i all hovedsak kan knyttes til de tre Viken-fylkene.

Figur 3-3: Verdiskaping fra sportsbransjen på 9,1 mrd. kroner i 2019

Tabell 3-3: Kjeder med flere sportsbutikker

BERGANS RETAIL AS
CHILLOUT AS
HORZE NORGE AS
LARS MONSEN GEAR AS
LØPLABBET AS
SPORT HOLDING RETAIL AS
STADIUM OUTLET NORGE AS
SYKKELPIKENE AS
TORSHOV SPORT AS
XXL SPORT & VILLMARK AS

Kilde: Oslo Economics’ bedriftsdatabase

Som et eksempel på hvordan sportsbransjen bidrar til verdiskaping, kan vi se på Bjørn Myhre Sport AS⁷ (BMS). BMS er en sportsbutikk i Krokstadelva i Buskerud, som inngår i Sport1-kjeden. I 2023 hadde BMS 15 ansatte, og utbetalte lønn for 7,8 millioner kroner. Driftsresultatet ble 3 millioner kroner. Dette betyr at BMS bidro med en direkte verdiskaping på nesten 11 millioner kroner i 2023.

⁷ Alle data hentet fra BMS’ regnskap for 2023, som gjengitt av proff.no

Indirekte virkninger

Med utgangspunkt i regnskapstallene og den antatte geografiske fordelingen av omsetningen til kjedebutikkene, finner vi at virksomhetene i sportsbransjen i Viken-fylkene kjøpte varer og tjenester for 15,7 milliarder kroner i 2023. Innkjøpene skjer dels fra Norge og dels fra utlandet. En stor andel er kjøp av varer som deretter videreselges i sportsbutikker, altså ulike former for sportsutstyr. Det er begrenset hvor mye av dette som produseres i Norge, men virksomhetene i sportsbransjen kjøper i mange tilfeller fra norske selskaper som har agentur og lignende på det aktuelle sportsutstyret. Dermed ender en større andel av økonomien opp i Norge enn det produksjon av utstyret tilsier.

Vi legger til grunn en importandel rett i overkant av 50 prosent. Den innenlandske indirekte verdiskapingen utgjør da om lag 7,7 milliarder kroner. Sportsbransjens innkjøp av varer vil i stor grad skje uavhengig av hvor leverandørene er lokalisert, det vil si at det ikke er overvekt av lokale leverandører. Kjøp av andre tjenester, som renhold, regnskap, lokaler og lignende vil derimot i stor grad gi lokal verdiskaping. Vi legger til grunn at 35 prosent av den innenlandske indirekte verdiskapingen skjer innenfor Viken-fylkene, det vil si om lag 2,7 milliarder kroner.

Årsaken til at vi finner verdiskaping fra sportsbransjen også utenfor Viken, er at sportsbutikkene i Viken kjøper varer og tjenester fra aktører utenfor Viken-fylkene. Årsaken til at det nasjonale beløpet

også blir nokså høyt er at en stor del av omsetningen til sportsbutikkene går til varekjøp fra aktører lokalisert andre steder i landet.

Bjørn Myhre Sport AS kjøpte varer for 25 millioner kroner i 2023, og hadde andre driftskostnader på 3 millioner kroner. Hvis vi antar en importandel på rett over 50 prosent, bidrar BMS til indirekte verdiskaping i Norge på noe under 14 millioner kroner i 2023. Av dette igjen antar vi at om lag 35 prosent, tilsvarende drøyt 5 millioner kroner, skjer innenfor Viken-fylkene.

Samlet verdiskaping i sportsbransjen

Samlet sett bidrar sportsbransjen i Viken-fylkene til en verdiskaping på 9,1 milliarder kroner. Majoriteten av dette utgjøres av indirekte virkninger. Av den samlede norske verdiskapingen estimerer vi at 4,1 milliarder kroner av dette tilfaller Viken-fylkene.

Den samlede verdiskapingen knyttet til Bjørn Myhre Sport, vår eksempelbedrift i Krokstadelva, estimeres til 25 millioner kroner i 2023.

3.5 Verdiskaping i lokalt næringsliv som følger av idrettsarrangement

Arrangementer, som festivaler, konserter og idrettsarrangementer, gir økonomiske bidrag til lokalt næringsliv. De økonomiske bidragene fra et idrettsarrangement kan fordele seg på både idrettslaget som arrangerer det og virksomheter i kommunen som er vert for arrangementet. For idrettslaget gir arrangementet inntekter fra billettsalg, eventuelle sponsoravtaler og deltakeravgifter. For virksomheter i kommunen kan et arrangement skape aktivitet gjennom kjøp av overnatting, samt andre varer og tjenester.

Arrangementenes økonomiske «fotavtrykk» avhenger av arrangementets størrelse, varighet og type. I Norge holdes alt fra lokale konkurranser til store internasjonale arrangementer, og en økt aktivitet i lokalt næringsliv kommer primært når utøvere og eventuelle støttepersoner velger å overnatte.

Det finnes ingen samlet oversikt over antall arrangementer i Viken idrettskrets, og dermed ingen tall på antall overnattinger i forbindelse med idrettsarrangementer. For å illustrere betydningen av arrangementer har vi derfor valgt å ta utgangspunkt i et konkret eksempel.

Fredrikstad Cup er Norges største håndballcup, og Østsidens Idrettslag er hovedarrangør. Cupen

arrangeres årlig, og nærmere 700 lag fra både Norge og Sverige deltar (Fredrikstad Cup, 2025).

Totalt deltar 9 500 utøvere på arrangementet. Tall vi har fått fra arrangøren viser at rundt 80 prosent av deltakerne er tilreisende fra utenfor kommunen, og av disse er det 65 prosent som overnatter i regi av arrangementet. Utøvere har i tillegg med seg om lag 15 000 familiemedlemmer og støttepersoner. Om andelen besøkende og overnattende er den samme for familie/støttepersoner som for utøverne, øker antall besøkende til Fredrikstad med 19 600 under arrangementet, mens antall som overnatter øker med 12 740.⁸

For å anslå hva deltakere og andre besøkende har av forbruk tar vi utgangspunkt i tall brukt i vurderingen av ringvirkninger av alpin-VM i Narvik. Der legges det til grunn at lokalt besøkende til arrangementet vil ha et gjennomsnittlig døgnforbruk på 500 kroner, mens tilreisende vil ha et gjennomsnittlig døgnforbruk på henholdsvis 1 100, 1 900 og 1 000 kroner, avhengig av hvor de kommer fra (Menon Economics, 2022). For tilreisende som overnatter legger vi oss på et gjennomsnitt, tilsvarende 1 300 kroner per dag. I sum gir dette en økonomisk impuls til virksomheter i Fredrikstad på 16,2 millioner kroner per dag arrangementet pågår. For arrangementets fire dager summerer beløpet seg til 64,8 millioner kroner.

3.6 Induserte virkninger

Den årlige verdiskapingen som følger av driften av idrettslagene, byggingen av idrettsanlegg og kjøp fra sportsbransjen består av både overskudd til eierne og lønn til de ansatte. Av lønnen betales først skatt og noe settes av til sparing, mens resten benyttes til konsum av varer og tjenester. Skattekrone finansierer offentlige tjenester som barnehager, skoler, sykehus og lignende, mens konsumet skaper verdier hos virksomhetene som selger varene og tjenestene. Denne verdiskapingen omtales som induserte virkninger.

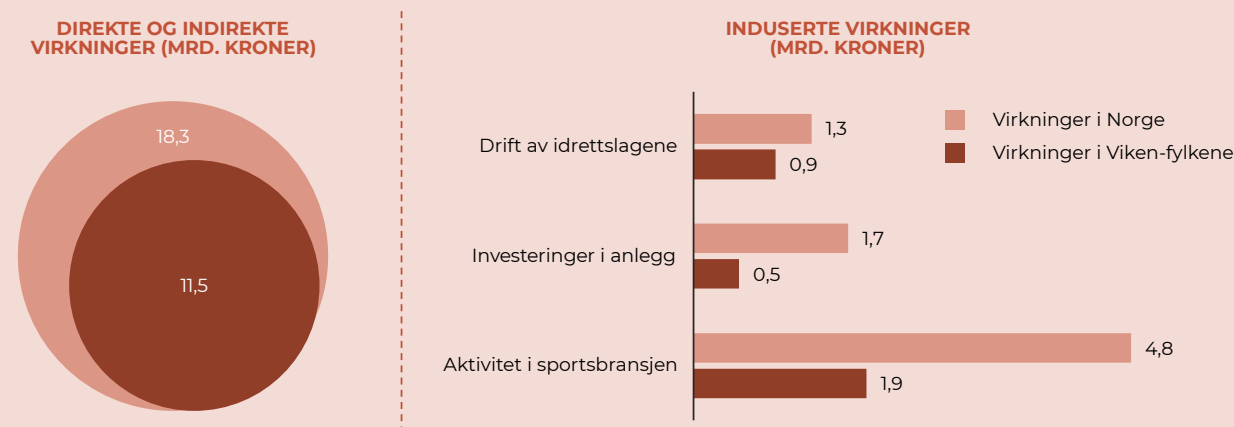
I beregninger av idrettens bidrag til verdiskaping er ikke de induserte virkningene en tilleggseffekt som kan plusses på direkte og indirekte virkninger. De gir imidlertid et interessant bilde på hvordan verdiskapingen som skjer gjennom idretten spres til andre deler av økonomien.

Vi har beregnet induserte virkninger innenfor Norges grenser og finner at disse beløper seg til 7,8 milliarder kroner. Av dette stammer 1,3 milliarder kroner fra driften av idrettslagene, 1,7 milliarder kroner fra byggingen av idrettsanlegg og 4,8

⁸ Besøkende = (9 500 + 15 000) * 0,8 = 19 600

Overnattende = 19 600 * 0,65 = 12 740

Figur 3-4: Av verdiskapingen til Viken-idretten følger induuerte virkninger på 3,3 milliarder i Viken-fylkene

De induerte virkningene som følger av verdiskapingen til Viken-idretten hadde en samlet verdi på 3,3 mrd. kroner i Viken-fylkene i 2024.

Verdiskapingen på 3,3 mrd. kroner tilsvarer 4 100 årsverk i varehandelen eller 3 700 årsverk i barnehagene.

milliarder kroner fra verdiskapingen i sportsbransjen.

Det er krevende å fordele denne verdiskapingen mellom Viken-fylkene og andre områder i Norge. Dette ville betinget en oversikt over hvor personene bor, og hva de konsumerer. I fravær av denne informasjonen har vi lagt til grunn at 3,3 milliarder kroner tilfaller virksomheter og sysselsatte i Viken-fylkene.

Forskjellen mellom nasjonal og lokal verdiskaping er både en illustrasjon på at idrettslagene, entreprenørene og sportsbransjen har underleverandør utenfor Viken-fylkene, og at ansattes konsum rettes mot leverandører utenfor Viken-fylkene. 3,3 milliarder kroner er fortsatt et betydelig beløp. Det understøtter eksempelvis 4 100 årsverk i varehandelen eller 3 700 årsverk i førskole/barnehage.⁹

For eksempel-klubben FSK vil de induerte virkningene først oppstå som følge av konsumet til de tre deltidsansatte i klubben. Siden de ansatte

arbeider i en liten stillingsbrøk vil de induerte virkningene for FSK i større grad være knyttet til ansatte i FSKs leverandører (for eksempel ansatte i Hvaler kommune) og underleverandører. Størrelsen på disse konsum virkningene anslås til om lag 1,7 millioner kroner for FSK.

Videre oppstår induerte virkninger som følge av leveransene til kart-tegnerne Lucasen og Skogstad. Når enkeltpersonforetakene benytter inntekten fra FSK til å utbetale lønn, vil deler av lønnen benyttes til konsum. I dette eksemplet vil store deler av den induerte virkningen oppstå utenfor Viken-fylkene, siden disse karttegnerne bort utenfor området, og en stor del av konsumet vil være knyttet til hjemstedet.

Til slutt vil de 15 ansatte i Bjørn Myhre Sport AS benytte deler av sin lønn til konsum, og det samme gjør ansatte hos BMS' leverandører og deres leverandører igjen. Når vi antar samme andel induerte virkninger som for sportsbransjen generelt, skaper BMS induerte virkninger for om lag 13 millioner kroner.

⁹ Gjennomsnittlig arbeidskraftkostnad per næring er hentet fra SSB tabell 07658

4. Idrettens bidrag til andre samfunnsvirkninger

Idretten er en kilde til økonomisk aktivitet, men idrettens største bidrag til samfunnet kommer gjennom alle de andre positive virkninger som idretten har for samfunnet. I dette kapitlet ser vi nærmere på idrettens bidrag til folkehelse, samt inkludering og felleskap.

4.1 Idretten gir opphav til positive samfunnsvirkninger

Aktiviteten i idretts-Norge leder til en rekke positive samfunnsvirkninger, utover økonomisk aktivitet. I rapporten om idrettens betydning i Innlandet trekkes fysisk og mental helse, sosial inkludering, frivillig arbeid og avledning fra antisosial atferd frem som mulige positive virkninger av idretten (Malasevska, 2024). Drammen idrettsråd anvender en annen inndeling, og drøfter i sin rapport om idrettens folkehelse- og samfunnsarbeid i 2024 hvordan idretten bidrar til FNs bærekraftsmål. Oppmerksomhetene er rettet mot målene God helse og livskvalitet, Likestilling mellom kjønnene, Mindre ulikhet, Bærekraftige byer og lokalsamfunn, og Samarbeid for å nå målene (Drammen idrettsråd, 2024). Potensielt finnes også en rekke andre måter å beskrive idrettens samfunns-virkninger. Majoriteten av virkningene kan gjerne sorteres under de to hovedkategoriene:

- Folkehelse
- Inkludering og felleskap

4.2 Bedre folkehelse

Regelmessig fysisk aktivitet har en dokumentert positiv effekt på helserelatert livskvalitet for alle aldersgrupper i befolkningen (Wu et. al (2017); 2018 Physical Activity Guidelines Committee (2018)).

Helsedirektoratet har utviklet en kalkulator som kan brukes til å beregne helsegevinstene knyttet til fysisk aktivitet (Helsedirektoratet, 2024). Gevinstene måles i kvalitetsjusterte leveår, som er et mål som tar hensyn til både endringer i forventet livslengde og livskvalitet i de årene man lever. Kalkulatoren viser hvilke helsegevinster (målt som gode leveår) som oppstår når en person øker aktivitetsnivået sitt. I tillegg blir disse leveårene verdsatt i kroner, hvor også økonomiske gevinster gjennom økt produksjon tas med i beregningen, ettersom personer

med bedre helse bidrar mer til verdiskapingen i samfunnet.

Et utdrag fra Helsedirektoratets kalkulator er illustrert i Tabell 4-1. Den gir eksempler på helsegevinster for forskjellige aldersgrupper og endringer i aktivitetsnivå. Eksempelene viser gevinster ved å øke aktiviteten, for eksempel fra fysisk inaktiv til delvis aktiv, eller fra inaktiv til fysisk aktiv. Å være delvis fysisk aktiv innebærer omtrent 5-20 minutter daglig lett eller litt anstrengende aktivitet. Å være fysisk aktiv innebærer minst 20-40 minutter med litt anstrengende aktivitet eller minst 10-20 minutter med anstrengende fysisk aktivitet hver dag (Helsedirektoratet, 2024). Tabellen illustrerer at gevinsten, naturligvis, er større hvis en person øker sitt aktivitetsnivå i ung alder.

Videre vil fysisk aktivitet kunne gi gevinster for samfunnet gjennom å redusere behovet for fremtidig helsehjelp. Funn viser at en svak økning i omfanget fysisk inaktive over de neste 10 årene vil koste det offentlige totalt 1,7 milliarder kroner (Strøm, et al., 2017).

Organisert idrett er ingen forutsetning for fysisk aktivitet, men forskning har vist at unge som driver med organisert idrett har høyere livskvalitet, og at fysisk aktivitet gir høyere livskvalitet for både barn og voksne (se for eksempel: Haugedal (2023); Fredheim (2017)). Unge som deltar i organisert idrett, har også større sannsynlighet for å drive fysisk aktivitet som voksen.

Idrettsanlegg, bygget i regi av den organiserte idretten gir også de som ikke selv er medlem av et idrettslag bedre muligheter til å drive fysisk aktivitet enn ellers. Strøm, Skulstad og Godeseth (2022) undersøkte i 2022 hvilken rolle anlegg (idrettsanlegg og anlegg for egenorganisert trening) har for fysisk aktivitet blant ungdom i alderen 13 til 19 år i anleggenes forventede levetid på 40 år. Forfatterne finner at bedre tilgang til anlegg leder til økt fysisk aktivitet, med store positive virkninger for samfunnet. Funnene illustreres gjennom et regneeksempel med en investering i nye idrettsanlegg på 1 milliard kroner. I rapporten anslås det at en slik investeringsimpuls ville vært klart samfunnsøkonomisk lønnsom, med en netto nytte på 3 milliarder kroner for de overlappende generasjonene som bruker anleggene. Det vil si at for hver krone investert får samfunnet verdier tilsvarende 3 kroner tilbake (Strøm, et al., 2022).

Tabell 4-1: Illustrasjon av gevinst ved endring i nivå av fysisk aktivitet

Alder	Varig endring i aktivitetsnivå	Helsegevinst målt som kvalitetsjusterte leveår	Helsegevinst målt i kroner
Over 10 år	Fra fysisk inaktiv til delvis aktiv	7,7	14,5 mill. kroner
Over 10 år	Fra fysisk inaktiv til fysisk aktiv	10,8	20,4 mill. kroner
Over 20 år	Fra fysisk inaktiv til delvis aktiv	7,6	14,4 mill. kroner
Over 20 år	Fra fysisk inaktiv til fysisk aktiv	10,8	20,4 mill. kroner
Over 40 år	Fra fysisk inaktiv til delvis aktiv	7,5	14,1 mill. kroner
Over 40 år	Fra fysisk inaktiv til fysisk aktiv	10,6	20 mill. kroner
Over 50 år	Fra fysisk inaktiv til delvis aktiv	7,3	13,8 mill. kroner
Over 50 år	Fra fysisk inaktiv til fysisk aktiv	10,4	19,7 mill. kroner

Kilde: Helsedirektoratets kalkulator for å beregne helsegevinster av fysisk aktivitet (Helsedirektoratet, 2024).

4.3 Mer inkludering og fellesskap

Den organiserte idretten er en viktig fellesskaps-arena for de som selv driver idrett, de som legger til rette for aktivitet, og for de som følger idrett som supportere. Idrettens betydning for integrering- og inkludering er vektlagt i både Norges idrettsforbunds idrettspolitiske dokumenter og i nasjonale dokument (Meld. St. 26 (2011–2012)).

Mange ungdom som driver med idrett, får også mulighet til å ta ekstrajobber som trenere ved siden av skolegangen. Statistikk fra SSB indikerer at det å ha sommerjobb eller deltidsjobb kan være et lønnsomt springbrett videre inn i arbeidslivet. Espeland (2023) finner at ungdommer som hadde en sommerjobb eller deltidsjobb som 17-åringer, tjener nesten 100 000 kroner mer i året som voksne, sammenliknet med jevnaldrende som ikke hadde en slik jobb. I tillegg viser dansk forskning at ungdom med deltidsjobb gjør det bedre på skolen, har høyere karakterer ved avgangseksamen og i gjennomsnitt har flere år med skoledeltagelse når de er 20 år (Lesner, et al., 2022). Nevnte studier har ikke sett på effekter av deltidsjobber i idretten spesielt, men illustrerer at arbeidsmulighetene som

idretten gir ungdom kan gi erfaringer som er til nytte senere i livet.

Selv om mange idrettslag har personer på lønnslistene, er frivillighet fortsatt en forutsetning for aktiviteten i idretts-Norge. Frivillige bidrar med tid og ressurser for å organisere aktiviteter, trene ungdom, arrangere konkurranser og vedlikeholde idrettsanlegg. I kapittel 3.2 ble verdien av frivillighet i idretten i Viken-fylkene anslått å ha en verdi på 3,8–4,3 milliarder kroner.

I tillegg til den økonomiske verdien følger også andre mulige positive virkninger av frivillig innsats. Studier har vist en sammenheng mellom deltakelse i frivillighet og livskvalitet (Se Fladmoe & Folkestad (2016)). Frivillighet Norge peker på frivilligheten som en lavterskel arena for læring og nettverk, og at frivillig arbeid kan bidra til at et større mangfold av grupper blir inkludert og integrert (Frivillighet Norge, 2024). Dette fellesskapet kan være spesielt viktig for grupper med mindre nettverk, slik som for eksempel innvandrere eller de som står utenfor arbeidslivet. Dette er videre understøttet av Regjeringens frivillighetsmelding, som enes om den viktige rollen til frivilligheten i det norske storsamfunnet (Meld. St. 10 (2018–2019), 2018–2019).

5. Referanser

2018 Physical Activity Guidelines Advisory Committee, 2018. *2018 Physical Activity Guidelines Advisory Committee Scientific Report*, Washington: U.S Department of Health and Human Services.

Anne Graham, 2008. *Managing airports: an international perspective*. 6th Edition red. London: Routledge.

Drammen idrettsråd, 2024. *Norges idrettsforbund*. [Internett]

Available at: https://www.xn--idrettsrd-d3a.no/viken/drammen/nyheter/oppsummering-av-rapporten-idrettens-folkehelse--og-samfunnsarbeid-2024-med-barekraftsperspektiv/?utm_source=chatgpt.com [Funnet 4 Februar 2024].

Epland, J., 2023. *17-åringer med sommerjobb fikk betydelig høyere inntekt som voksne*. [Internett] Available at: <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/inntekt-og-formue/statistikk/inntekts-og-formuesstatistikk-for-husholdninger/artikler/17-aringer-med-sommerjobb-fikk-betydelig-hoyere-inntekt-som-voksne>

Fladmoe, A. & Folkestad, B., 2016. *Frivillighet og folkehelse - En kunnskapsgjennomgang*, Bergen/Oslo: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.

Fredheim, G. O., 2017. *Ny undersøkelse: Ungdom får bedre livskvalitet med organisert idrett*. [Internett] Available at: <https://www.idrettsforbundet.no/nyheter/arkiv/ny-undersokelse-ungdom-far-bedre-livskvalitet-med-organisert-idrett/> [Funnet 17 August].

Fredrikstad Cup , 2025. *Deltakerbånd*. [Internett] Available at: <https://www.fredrikstadcup.no/pris> [Funnet 2025].

Frivillighet Norge, 2024. *Frivillig sektor om integreringsaktør- innspill til Arbeids- og inkluderingsdepartementet*. [Internett] Available at: <https://www.frivillighetnorge.no/nyheter/frivillig-sektor-som-integreringsaktor-innspill-til-arbeids-og-inkluderingsdepartementet>

Gode idrettsanlegg, 2024. *NIF har oppsummert 2023 i tall*. [Internett] Available at: <https://www.godeidrettsanlegg.no/nyhet/idretten-i-nokkeltall> [Funnet 2025].

Gode idrettsanlegg, 2024. *Varner arena*. [Internett] Available at: <https://www.godeidrettsanlegg.no/forbildeanlegg/varner-arena>

Haugedal, S., 2023. *Klar sammenheng mellom fysisk aktivitet og livskvalitet*. [Internett] Available at: <https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/idrett-og-friluftsliv/artikler/klar-sammenheng-mellom-fysisk-aktivitet-og-livskvalitet> [Funnet 20 November].

Helsedirektoratet, 2024. *Kalkulator for å beregne helseeffekter av fysisk aktivitet*. [Internett] Available at: <https://www.helsedirektoratet.no/tema/fysisk-aktivitet/kalkulator-helseeffekter-av-fysisk-aktivitet>

Kjærland, F., Mathisen, T. & Solvoll, G., 2012. Verdssetting av ringvirkninger : et eksempel fra kraftbransjen. *Magma* 2/2012, pp. 51-60.

Kulturdepartementet, 2012. *Universell utforming av idretts- og nærmiljøanlegg*, s.l.: s.n.

Kulturdepartementet, 2025. *Anleggsregisteret.no*. [Internett] Available at: <https://www.anleggsregisteret.no/finn-anlegg/> [Funnet 2025].

Leontief, W., 1951. The Structure og American Economy, 1919-1939. *Oxford University Press*, p. 144.

Lesner, R. V., Damm, A. P., Bertelsen, P. & Pedersen, M. U., 2022. The Effect of School-Year Employment on Cognitive Skills, Risy Behavior, and Educational Achievement. *Economics of Education Review*, Juni.

Malasevska, I., 2024. *Kartlegging av idrettens betydning i Innlandet*, s.l.: s.n.

Meld. St. 10 (2018–2019), 2018-2019. *Meld. St. 10: Frivilligheita - sterk, sjølvstendig, mangfaldig*, s.l.: Kultur- og likestillingsdepartementet.

Meld. St. 26 (2011–2012), 2011-2012. *Meld. St. 26: Den norske idrettsmodellen*, s.l.: Det kongelige kulturdepartement.

NIF, 2022. *NIFs lov Kapittel 5: Idrettskretser §5-2. Oppgaver*. s.l.:s.n.

NIF, 2022. *NIFs love Kapittel 5: Idrettskretser §5-12. Organisasjonssjefen*. s.l.:s.n.

Norges idrettsforbund, 2023. *Kommunene og idretten trenger hverandre*. [Internett]
Available at:
<https://www.idrettsforbundet.no/nyheter/2023/kommunene-og-idretten-trenger-hverandre/>

Norges idrettsforbund, 2024. *Fakta om Viken idrettskrets*. [Internett]
Available at:
<https://www.idrettsforbundet.no/idrettskrets/viken/om-viken-idrettskrets/om-idrettskretsen/>
[Funnet 2024].

Norges idrettsforbund, 2024. *Nøkkeltall - rapport 2023*, s.l.: s.n.

Norges idrettsforbund, 2025. *Anlegg*. [Internett]
Available at:
<https://www.idrettsforbundet.no/tema/idrettensvalgsaker/anlegg/>

Norges Ishockeyforbund, 2024. *Velkommen til landskamper i Varner Arena*. [Internett]
Available at:
<https://www.hockey.no/nyheter/2024/norge-moter-danmark-i-varner-arena/>
[Funnet 2025].

Oslo Economics, 2021. *Ringvirkninger av en ny batterifabrikk*, Oslo: Oslo Economics.

Regjeringen, 2021. *Idrettspolitikken*. [Internett]
Available at:
<https://www.regjeringen.no/no/tema/kultur-idrett-og-frivillighet/innsiktsartikler/idrett/id2001187/>
[Funnet 2025].

Sponsor Insight, 2024. *Internasjonale arrangementer i Norge*, s.l.: s.n.

SSB tabell 13811, 2022. *SSB kildetabell 13811: Frivillig innsats i ulike organisasjoner siste 12 måneder*,

etter type organisasjon, alder, statistikkvariabel, år og kjønn. [Internett]
Available at:
<https://www.ssb.no/statbank/table/13811/tableViewLayout/>

SSB, 2020. *Satelittregnskap for ideelle og frivillige organisasjoner*. [Internett]
Available at: <https://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/nasjonalregnskap/statistikk/satelittregnskap-for-ideelle-og-frivillige-organisasjoner>
[Funnet 2024].

Strøm, S., Rasmussen, I. & Furuholmen, J., 2017. *Fysisk inaktivitet: Hva koster det samfunnet?*, s.l.: s.n.

Strøm, S., Skulstad, A. & Godeseth, S. M., 2022. *Nytten av idrettsanlegg og betydning for fysisk aktivitet*, Oslo: Vista analyse.

Tinbergen, J., 1962. *Shaping the World Economy: Suggestions for an International Economic Policy*. 3 red. University of Michigan: Twentieth Century Fund, 1962.

Viken idrettskrets, 2024. *Langtidsplan 2025-2028*. [Internett]
Available at:
<https://www.idrettsforbundet.no/idrettskrets/viken/kretsting/langtidsplan/>

Viken idrettskrets, 2024. *Årsrapport 2023 - Idretts- og aktivitetsglede*, s.l.: s.n.

Wu, X. Y. et al., 2017. The influence of physical activity, sedentary behavior on health-related quality of life among the general population of children and adolescents: A systematic review. *PLOS ONE*, Volum 11.

Vedlegg A Oslo Economics' ringvirkningsmodell

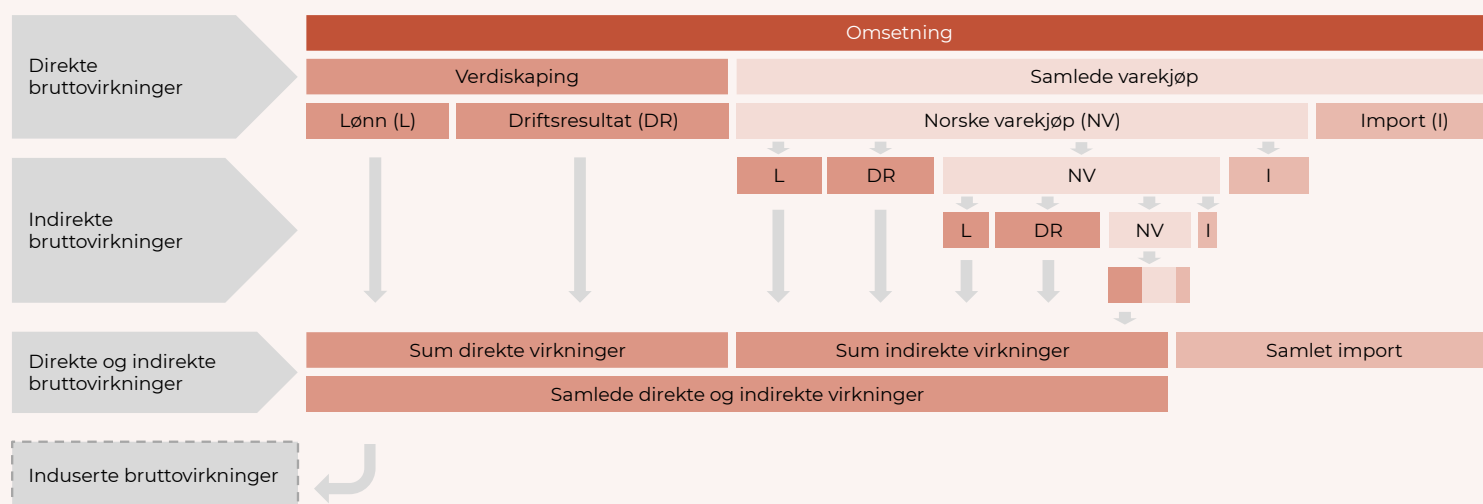
Oslo Economics' nasjonale ringvirkningsmodell beregner indirekte og induuerte ringvirkninger med bruk av kryssløpstabeller fra SSB, *Handelsstrømmer mellom næringer*.

Beregningen av indirekte virkninger gjennomføres i to steg; først beregnes virkninger som oppstår i første leverandørledd, etterfulgt av virkninger som oppstår i videre leverandørledd. Dette gjør det mulig å gi modellen detaljert informasjon om første leverandørledd, dersom man har tilgang til dette. Med andre ord kan man gi modellen informasjon

om faktiske norske varekjøp fordelt på ulike næringer. For de videre leddene nedover i leverandørkjeden benytter modellen kryssløpsrelasjoner fra SSB og gjennomsnittlige importandeler per næring.

Beregningen av induuerte virkninger baserer seg på kryssløpsrelasjoner, samt gjennomsnittlige lønns-, skatte- og konsumandeler per næring.

BEREGNINGSGRUNNLAG FOR BRUTTO RINGVIRKNINGER

* Kilde: Oslo Economics (2021)

A wide, light beige diagonal line runs from the top-left corner towards the bottom-right corner of the page, creating a modern, minimalist design.

oslo**economics**

www.osloeconomics.no

E-post og telefon:
post@osloeconomics.no
+47 21 99 28 00

Besøksadresse:
Klingenberggata 7A
0161 Oslo

Postadresse:
Postboks 1562 Vika
0118 Oslo